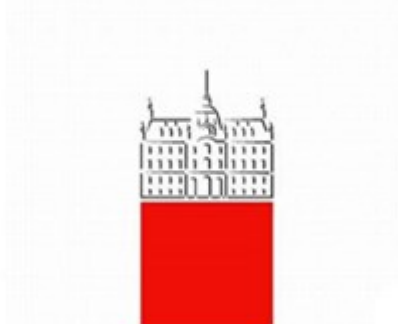

Univerza v Ljubljani

Univerza v Ljubljani

Fakulteta za družbene vede

LETNO POROČILO ODKJG

Letno poročilo ODKJG je del Poslovnega poročila Fakultete za družbene vede - poglavje 3.5.2 Knjižnična in založniška dejavnost s pripadajočimi prilogami.

Letno poročilo FDV za 2016 je sprejeto na seji Senata Fakultete za družbene vede, dne 27. 2. 2017.

3.5.2 Knjižnična in založniška dejavnost

Dolgoročni cilji iz Strategije FDV:

- Zagotoviti razvoj knjižnične dejavnosti v smeri večje prilagojenosti ponudbe potrebam njenih uporabnikov, okrepiti storitve sodobnega družboslovnega knjižnično-informacijskega centra in sooblikovati kreativno delovno okolje knjižnice.
- Izboljšati kakovost in učinkovitost založniške dejavnosti.

Letni načrt FDV za 2016 – cilji:

- ⇒ Zagotavljanje dostopov do tiskanih in elektronskih virov za študente, pedagoge in raziskovalce.
- ⇒ Izboljšanje funkcionalnosti prostorov in opreme knjižnice.
- ⇒ Izboljšanje strokovne podpore pedagogom in raziskovalcem.
- ⇒ Odprto objavljane izsledkov raziskav in monografij, sofinanciranih iz javnih sredstev.
- ⇒ Promocija fakultetne znanstvene produkcije.

❖ Realizacija načrtovanih ciljev in kazalnikov za 2016 (kazalniki v prilogi)

Predlagani ukrepi	Realizacija ukrepov
Podpora raziskovalcem in študentom: spletni vodiči, individualna svetovanja za objavljane v repozitoriju, o CC licencah, prednostih in nevarnostih odprtega objavljanja.	Realizirano: 11 spletnih vodičev. Povečano število individualnih svetovanj in organiziranih delavnic za uporabnike (20 % več ur, 7 % več udeležencev). 5 referatov na strokovnih srečanjih (zunanje javnosti).
Sodelovanje v konzorcijih za nabavo zbirk in samostojni nakupi zbirk, povečanje nabave gradiv na nivo iz leta 2011. Podpora razvoju novih učnih okolij: e-gradiva za spletno učenje.	Prek samostojnih in konzorcijskih nakupov elektronskih virov smo uspešno zagotovili letne licence za dostope do vseh dosedanjih zbirk ter dodatno naročili še: <ul style="list-style-type: none">• Proquest Social Science Journals (e-revije)• EndnoteSite Licence (orodje za upravljanje z referencami)• 135 e-učbenikov Na pedagoški klavzuri smo predstavili module za e-učenje. Knjižnične spletne učilnice so imele 21 % večje število udeležencev.
Svet založbe oblikuje strategije za stimuliranje pedagogov za pripravo učbenikov in študijskih gradiv. Preveri se možnost distribucije knjig v pdf zapisu.	V postopku priprave je model e-portala učbenikov za študente.

❖ Vsebinsko poročilo o dejavnosti z vrednotenjem in evalvacijo kazalnikov

Knjižnična dejavnost

Uporabniki kot največjo izboljšavo poudarjajo prostorske spremembe v knjižnici: ponovno odprtje mednarodne čitalnice za delo vseh študentov in zaposlenih, zvočno izolacijo tihe čitalnice za individualno delo, nove računalniške delovne postaje ter postajo za individualno (tudi video) svetovanje študentom. Ocenjujemo, da je prostor knjižnice sedaj zadovoljivo urejen in opremljen, izboljšave bi veljalo usmeriti v dodatne individualne študijske celice za doktorske študente.

Izjemno se je povečalo individualno svetovanje ter delavnice za študente ([kazalniki v prilogi](#)) predvsem za potrebe starejših študentov pri dokončevanju študija. V naslednjih letih ne pričakujemo več takega povečanja zaradi manjših generacij študentov. Pričakujemo pa povečane zahteve za oddaljeno svetovanje, za kar smo pripravili tehnične možnosti in vsebinske pripomočke (spletne vodiče). Beležimo tudi povečano število vodenih ogledov, predvsem za srednješolce.

Kot uspeh štejemo ohranjeno sodelovanje v vseh konzorcijih za nabavo e-virov ter samostojno nabavo dodatnih dveh e-zbirk ter orodja za upravljanje referenc, s čimer še naprej nudimo kvalitetno podporo študijskemu in raziskovalnemu delu na fakulteti.

Izvajali smo spletne učilnice informacijske pismenosti in v podporo novih učnih okolih tudi nove module za vključitve v spletne učilnice pri predmetih.

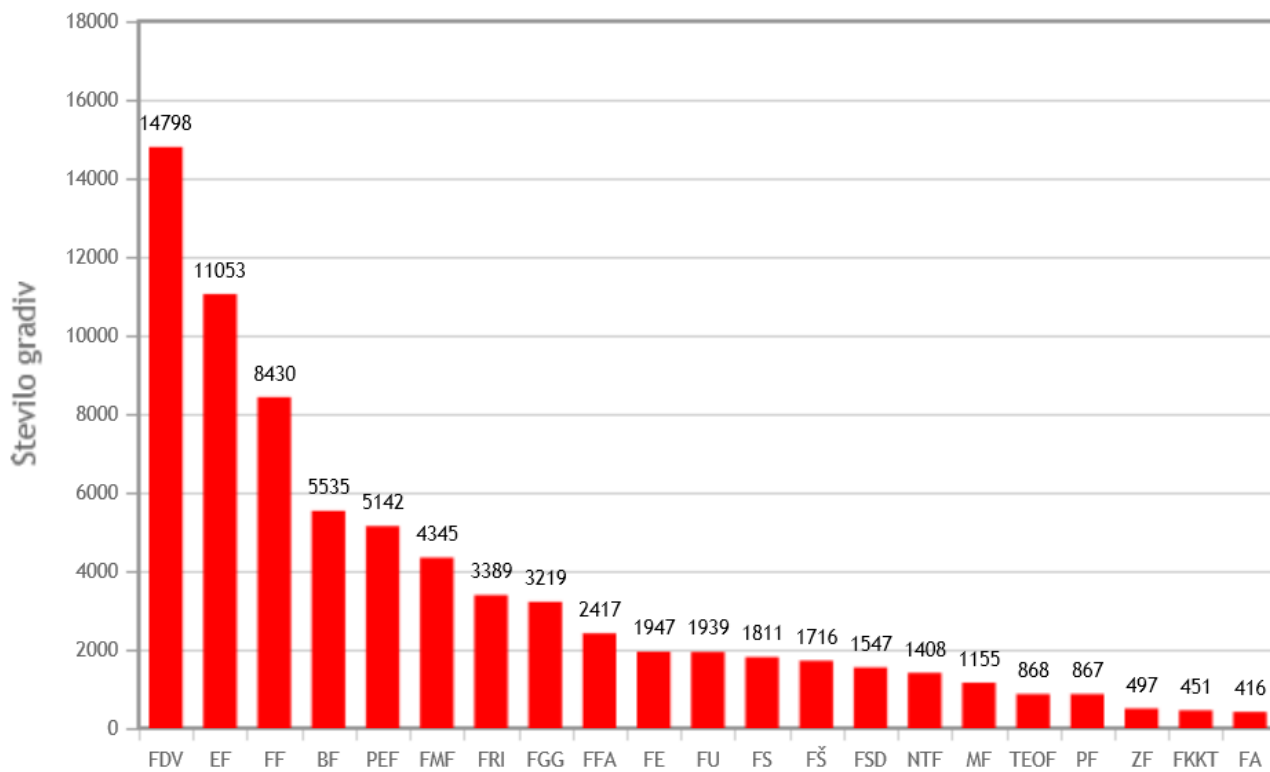
Število aktivnih uporabnikov se je zmanjšalo za 12 %, predvsem v segmentu vpisanih študentov FDV, vendar pa so člani bolj aktivni (število izposojenih knjižničnih enot in medknjižnično posredovanih dokumentov na strokovnega delavca se je povečalo za 5 % ter presega povprečje UL 2015 za 57 %). Izjemno aktivnost naših uporabnikov kaže tudi podatek Število izposojenih knjižničnih enot in medknjižnično posredovanih dokumentov na aktivnega uporabnika, ki presega povprečje UL 2015 za 89 %.

FDV je podpisala dogovor o sodelovanju s Filozofsko fakulteto za ustanovitev Vzhodnoazijskega raziskovalnega središča - East Asian Resource Library (EARL). V okviru EARL smo pridobili donacijo Korean Foundation (knjige in oprema), prijaviteli smo se na razpis Japan Foundation, dogovori s kitajskimi in tajvanskimi partnerji pa še potekajo. V okviru EARL načrtujemo z donacijami gradiv in dostopov do e-virov postati ključna infrastrukturna podpora za študij in raziskovanje regije.

V okviru delovne skupine smo skupaj s pedagogi in študijsko službo pripravili PREP FDV – Pripravljalni dnevi FDV 2016 – po [Merilih in kazalcih informacijske pismenosti v visokem šolstvu](#).

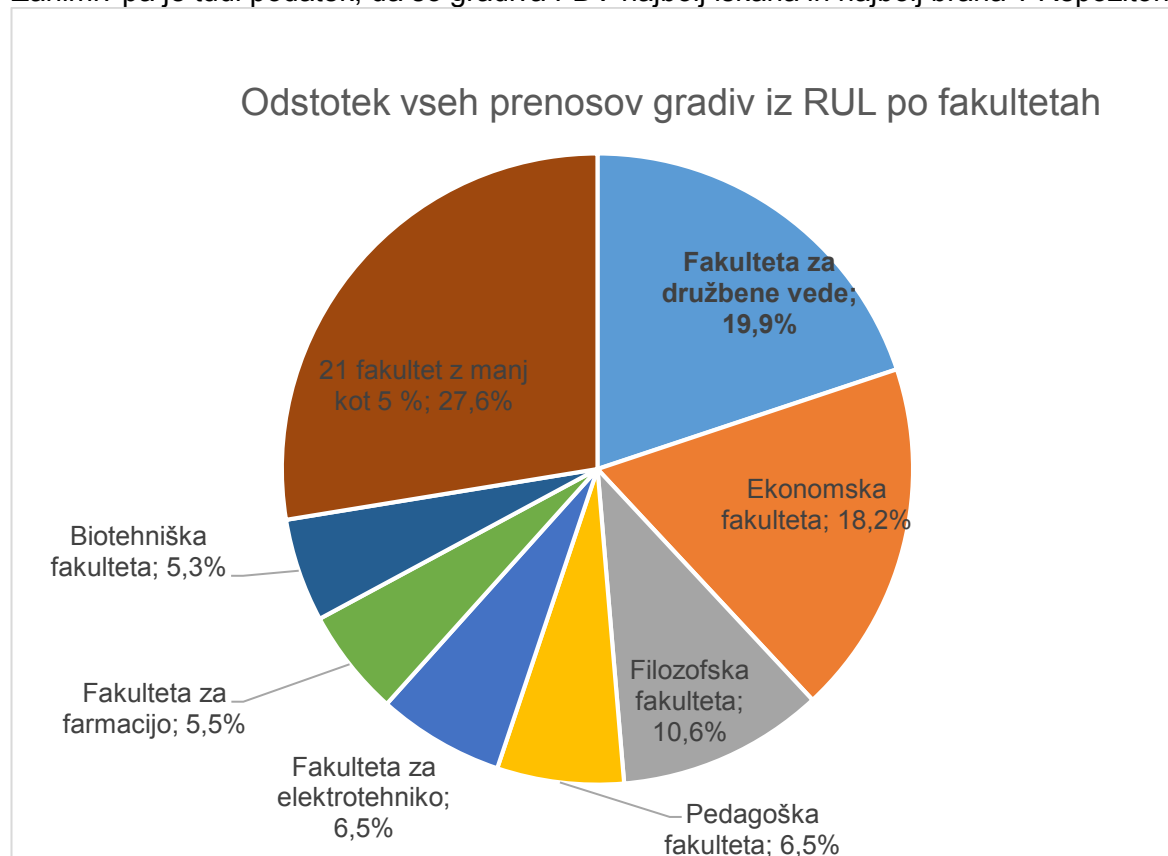
Organizirali smo individualno podporo raziskovalcem za vključevanje znanstvenih objav v odprt dostop. O postopkih in aktivnostih, ki jih za raziskovalce izvajamo v okolju odprtega dostopa, smo imeli tudi dva prispevka na knjižničarski strokovni konferenci, zelo obiskano enodneвно ("pop-up") kavarno Odprtega dostopa, prav tako smo pripravili spletne vodiče za raziskovalce: [Odprti dostop za raziskovalce](#), [Raziskovalni vpliv in vidnost: tradicionalna in alternativna metrika](#). Posebej smo opozarjali na pasti objavljanja v akademskem okolju (preverjanja sumljivih revij, opozarjanje raziskovalcev, spletni vodič [Nepoštene založniške prakse v akademskem okolju](#)). O teh problemih smo obveščali tudi zunanje javnosti: ARNES [Pogovor ob Kavi: Plenilske revije](#) in ARNES [Pogovor ob kavi: lažne konference](#).

Dopolnjevali smo metapodatke in uvažali dokumente zaključnih del, člankov in knjig v repozitorij FDV in UL. V spodnjem grafu prikazujemo skupno število gradiv v repozitoriju UL po članicah UL:

Vir: <https://repozitorij.uni-lj.si/Statistika.php?lang=slv&cmd=gradiva&vgID=vse>
 Upoštevana so samo gradiva s celotnim besedilom (z datoteko PDF).

Zanimiv pa je tudi podatek, da so gradiva FDV najbolj iskana in najbolj brana v Repozitoriju UL:

Po pogodbi z ARRS smo uspešno izvajali tudi naloge Osrednjega informacijskega centra za družboslovje.

Založbena dejavnost je zadnji dve leti delovala z močno okrnjenimi kadrovskimi resursi (polovičen delovni čas vodje založbe in pogoste bolniške odsotnosti poslovne sekretarke založbe). Kljub temu so bili v zadnjem letu doseženi opazni pozitivni premiki na področju založbene dejavnosti fakultete.

Na področju vključevanja v založniške aktivnosti UL je še vedno v proceduri pobuda založbe FDV za vzpostavitev skupne univerzitetne spletne knjigarne, ki pa zastaja zaradi dilem glede pravnega subjekta, ki bi postal nosilec projekta.

Na fakultetni ravni se na področju založbenega programa vse bolj uveljavljajo prosto dostopne elektronske izdaje. V letu 2016 so po številu presegle tiskane izdaje. Izšlo je 11 tiskanih knjig in 14 elektronskih.

Glede zastavljenega cilja po večji programski uravnoteženosti smo naredili pomemben premik z vzpostavitvijo nove knjižne zbirke prevodov temeljnih del s področja družboslovja in humanistike, pri kateri uredniški odbor sestavljajo predstavniki vseh oddelkov.

V smislu doseganja večje kvalitete izdanih del je dosežen pomemben premik s sklepom UO fakultete, da se uredniško delo in avtorstvo spremne študije pri prevodnih delih honorira. Še vedno pa ostaja odprto vprašanje višjega nivoja recenzentskih postopkov pri izdaji del domačih avtorjev.

V letu 2016 se je začel graditi spletni portal, ki bo študentom zagotavljal dostop do študijskih gradiv v elektronski obliki. Zastavljeni cilj je, da dostop do elektronskih gradiv začne polno delovati v oktobru 2017.

V smislu doseganja večje citiranosti avtorjev je dosežen pomemben premik z vključitvijo revije Teorija in praksa v mednarodno bazo Emerging Sources Citation Index pri Thompson Reuters, ki je skupaj z uvrstitvijo v bazo SCOPUS tako uvrščena v dve pomembni znanstveni bazi. Pri reviji Teorija in praksa je poleg šestih rednih izšla še ena posebna številka.

❖ Povzetek v obliki preglednice

Knjižnična in založniška dejavnost	
Ključni premiki, prednosti in dobre prakse na področju (npr. tri)	Obrazložitev vpliva na kakovost
Povečanje nakupa e-virov: ohranitev starih konzorcijev, nabava novih virov (Proquest Social Science Journals, EndnoteSite Licence, e-učbeniki).	Nabor e-zbirk in tujih serijskih publikacij omogoča visoko kakovost študija in raziskovanja, e-učbeniki pa pomenijo neposredno izboljšavo dostopa študentov do študijskega gradiva.
Prilagoditev prostora knjižnice potrebam uporabnikov.	Prostor knjižnice za študente je funkcionalno izboljšan z zvočno izolacijo tihe čitalnice s pregradno steno. Izboljšani so pogoji za individualno in skupinsko delo študentov z zamenjavo zastarelih računalnikov za uporabnike, opremljeno je tudi mesto za video-konferenčno svetovanje študentom. Odprt je dostop do mednarodne čitalnice za vse študente, kar je pomembno izboljšalo pogoje za skupinsko delo študentov.
Ključne pomanjkljivosti, priložnosti za izboljšave in izzivi na področju (npr. tri)	Predlogi ukrepov za izboljšave
Glede na strategijo internacionalizacije je potrebno prilagoditi knjižnične storitve za tujejezične uporabnike.	Delovanje East Asia Resource Library (institucionalno središče z digitalnimi bazami podatkov in tiskanimi gradivi). Povečati sodelovanje knjižnice s tujimi institucijami (izmenjava izkušenj, prenos dobrih praks, skupen razvoj uporabniških aplikacij). Večja prilagoditev knjižnične infrastrukture tujejezičnim uporabnikom (posodobitev spletne strani, promocijskih materialov in pripomočkov v angleškem jeziku).
Prevelika odvisnost od donacij in darov pri gradnji knjižnične zbirke.	Povečati delež sredstev za nakup tiskanih in elektronskih gradiv v strukturi nabave.

Priloga 1: Kazalniki knjižnične dejavnosti:

Ime kazalnika	ODKJG 2010	povprečje knjižnic UL 2012	ODKJG 2012	povprečje knjižnic UL 2013	ODKJG 2013	povprečje knjižnic UL 2014	ODKJG 2014	povprečje knjižnic UL 2015	ODKJG 2015	ODKJG 2016
Letni prirast enot knjižničnega gradiva na fizičnih nosilcih (knjižno in neknjižno gradivo) na študenta visokošolske institucije	1,1	1,1	1,2	0,9	0,9	1,1	0,9	1,2	1,0	1,3
Število aktivnih uporabnikov knjižnice na strokovnega delavca	495	393	430	410	386	393	337	433	314	311,6
Delež (%) aktivnih uporabnikov z matične visokošolske institucije-fakultete glede na število vseh aktivnih uporabnikov	76 %	78 %	76 %		71 %	71 %	62 %	73 %	80 %	83%
Delež (%) aktivnih uporabnikov z matične univerze glede na število vseh aktivnih uporabnikov	90 %	86 %	90 %		90 %	82 %	89 %	86 %	94 %	96 %
Število izposojenih knjižničnih enot in medknjižnično posredovanih dokumentov na aktivnega uporabnika	22	18	30	19	29	19	28	16	29	30
Število izposojenih knjižničnih enot in medknjižnično posredovanih dokumentov na strokovnega delavca	10953	6991	12786	7844	11261	7511	9392	5992	8989	9415
Delež (%) udeležencev organiziranega izobraževanja uporabnikov knjižnice glede na vse študente visokošolske institucije	34 %	14 %	43 %	33 %	33 %	16 %	60 %	14 %	58 %	122%
Število kreiranih in redaktiranih zapisov v COBISS.SI za bibliografije raziskovalcev (vse vrste gradiva) na strokovnega delavca	328	269	251	315	253	294	235	311	248	348
Število študentov visokošolske institucije na računalnik v prostorih knjižnice	116	115	102	134	91	118	80	130	71	83
Število študentov visokošolske institucije na čitalniški sedež	22	24	19	27	17	23	15	22	14	11
Sredstva za nakup in zagotavljanje dostopa do informacijskih virov na študenta, učitelja ali raziskovalca (vsi potencialni uporabniki z visokošolske institucije)	42	54	44	40	49	44	50	57	60	74
Delež (%) sredstev za nakup in zagotavljanje dostopa do elektronskih informacijskih virov v sredstvih za nakup vsega knjižničnega gradiva	15 %	27 %	18 %	30 %	28 %	36 %	32 %	32 %	52 %	34%